

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ŽANA RIŠĀRA DELATŪRA
[JEAN RICHARD DE LA TOUR]
SECINĀJUMI,
sniegti 2023. gada 23. novembrī¹

Lieta C-420/22

NW

pret

***Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság,
Miniszterelnöki Kabinetirodát vezető miniszter***

un

Lieta C-528/22

PQ

pret

***Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság,
Miniszterelnöki Kabinetirodát vezető miniszter***

(*Szegedi Törvényszék* (Segedas tiesa, Ungārija) lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Robežkontrole, patvērums un imigrācija – Direktīva 2003/109/EK – Tādu trešo valstu valstspiederīgo statuss, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji – Šī statusa atsaukšana – LESD 20. pants – Savienības pilsonība – Savienības pilsonis, kurš nekad nav īstenojis savu pārvietošanās brīvību – Ģimenes locekļa uzturēšanās – Uzturēšanās tiesību atņemšana vai atteikšana – Draudi valsts drošībai – Specializētas iestādes atzinums – Klasificēta informācija – Pamatojums – Piekļuve lietas materiāliem

I. Ievads

1. Šie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 20. pantu, kā arī Padomes Direktīvas 2003/109/EK (2003. gada 25. novembris) par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji², 9. panta 3. punktu un 10. panta 1. punktu.

2. Šie lūgumi tika iesniegti tiesvedībā starp, pirmkārt, NW (lieta C-420/22) un, otrkārt, PQ (lieta C-528/22), trešo valstu valstspiederīgajiem, un *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* (Ārvalstnieku uzraudzības valsts ģenerāldirektorāts, Ungārija) (turpmāk tekstā – “ģenerāldirektorāts”).

¹ Oriģinālvaloda – franču.

² OV 2004, L 16, 44. lpp.

3. Lietas C-420/22 gadījumā tiesvedība attiecas uz NW pastāvīgās uzturēšanās atļaujas atsaukšanu un pienākumu atstāt Ungārijas teritoriju, bet lietā C-528/22 – uz PQ pieteikuma saņemšanas apmešanās atļauju noraidījumu.

4. Ar *Szegedi Törvényszék* (Segedas tiesa, Ungārija) uzdotajiem jautājumiem abās šajās lietās Tiesa tiek aicināta precizēt materiāltiesiskos un procesuālos nosacījumus, kuri dalībvalstīm ir jāievēro, lai varētu atkāpties no atvasinātajām uzturēšanās tiesībām, kas izriet no LESD 20. panta.

5. Šajos secinājumos saskaņā ar to, ko Tiesa saistībā ar starptautisko aizsardzību nesen nolēma 2022. gada 22. septembra spriedumā *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c.³, izklāstīšu iemeslus, kāpēc uzskatu, ka LESD 20. pants kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas⁴ 41. un 47. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kam raksturīgi šādi elementi, proti, tādas specializētas valsts drošības iestādes izšķiroša iesaistīšanās, kas ir atšķirīga no uzturēšanās jomā kompetentās iestādes, šīs drošības iestādes sniegtā atzinuma saistošais raksturs uzturēšanās jautājumos kompetentajai iestādei, atzinuma un lēmuma par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu pamatojuma neesamība, tas, ka attiecīgā persona nav informēta par šī lēmuma pamatojuma būtību un tas, ka nav ņemti vērā visi nozīmīgie individuālie apstākļi.

II. Ungārijas tiesības

6. 2007. gada 5. janvāra *a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény* (2007. gada I likums par personu, kurām ir tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties, ieceļošanu un uzturēšanos)⁵ (turpmāk tekstā – “I likums”) 94. pants ir formulēts šādi:

“1. [2007. gada 5. janvāra *a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény* (2007. gada II likums par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos)⁶ (turpmāk tekstā – “II likums”)] normas ir piemērojamas tādām procedūrām attiecībā uz Ungārijas pilsoņu ģimenes locekļiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuras uzsāktas un atsāktas pēc tam, kad stājies spēkā [2018. gada 12. decembra *az egyes migrációs tárgyú és kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi CXXXIII. törvény* (2018. gada Likums Nr. CXXXIII par dažu migrācijas likumu un citu ar tiem saistīto likumu grozījumiem)⁷ (turpmāk tekstā – “otrais grozījumu likums”)].

2. Trešās valsts valstspiederīgajam, kuram ir uzturēšanās atļauja vai pastāvīgās uzturēšanās atļauja, kas viņam izsniegta kā Ungārijas pilsoņa ģimenes loceklim pirms otrā grozījumu likuma stāšanās spēkā un kas bijusi derīga šī likuma spēkā stāšanās brīdī, tiek izsniegta valsts apmešanās atļauja, pamatojoties uz pieteikumu, kuru tas iesniedzis pirms uzturēšanās atļaujas vai pastāvīgās uzturēšanās atļaujas termiņa beigām, un netiek pārbaudīts, vai ir ievēroti [II] likuma 33. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā un 35. panta 1. un 1.*bis* punktā paredzētie nosacījumi, izņemot gadījumos, kad:

[..]

³ C-159/21, turpmāk tekstā – “spriedums *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c.”, EU:C:2022:708.

⁴ Turpmāk tekstā – “Harta”.

⁵ *Magyar Közlöny* 2007. évi 1. száma.

⁶ *Magyar Közlöny* 2007. évi 1. száma.

⁷ *Magyar Közlöny* 2018. évi 208. száma.

c) apmešanos liedz tāds atteikuma pamats, kāds ir paredzēts [II] likuma 33. panta 1. punkta c) apakšpunktā un 2. punktā.

[..]

3. Attiecībā uz 2. punkta c) apakšpunktu ir jāapspriežas ar valsts noteiktajām specializētajām iestādēm saskaņā ar [II] likuma noteikumiem par apmešanās atļauju izsniegšanu, lai saņemtu to atzinumu.

4. Ja trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir Ungārijas pilsoņa ģimenes loceklis, ir derīga uzturēšanās atļauja vai pastāvīgās uzturēšanās atļauja, to atsauc:

[..]

b) ja trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanās rada apdraudējumu Ungārijas sabiedriskajai kārtībai, sabiedriskajai drošībai vai valsts drošībai.

5. Visos īpašajos jautājumos, kas minēti 4. punkta b) apakšpunktā, ir jāapspriežas ar valsts noteiktajām specializētajām iestādēm saskaņā ar [II] likuma noteikumiem par apmešanās atļauju izsniegšanu, lai saņemtu to atzinumu šajā jautājumā.

[..]”

7. II likuma 33. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir noteikts:

“Trešās valsts valstspiederīgais nevar saņemt pagaidu apmešanās atļauju, valsts apmešanās atļauju vai EK apmešanās atļauju:

[..]

b) ja apmešanās apdraud Ungārijas sabiedrisko drošību vai valsts drošību.”

8. Saskaņā ar šī likuma 87/B panta 4. punktu:

“Valsts specializētās iestādes atzinums attiecībā uz īpašo jautājumu ir saistošs ārvalstnieku uzraudzības iestādei, kura izskata lietu.”

9. 2007. gada 5. janvāra *a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 114/2007 rendelet* (dekrēts par [II likuma]⁸ izpildi) 97. panta 1. punktā ir noteikts:

“Procedūrās, saskaņā ar kurām izsniedz un atsauc pagaidu apmešanās atļaujas, valsts apmešanās atļaujas un EK apmešanās atļaujas trešo valstu valstspiederīgajiem, kā arī procedūrās, saskaņā ar kurām tiek atsauktas trešo valstu valstspiederīgo apmešanās atļaujas un imigrācijas atļaujas, uzdevumu noteikt, vai trešās valsts valstspiederīgā apmešanās vai imigrācija apdraud Ungārijas valsts drošību, valdība kā pirmā līmeņa specializētajām iestādēm uztic *Alkotmányvédelmi Hivatal* (Konstitūcijas aizsardzības birojs, Ungārija) un *Terrorelhárítási Központ* (Terorisma novēršanas

⁸ *Magyar Közlöny 2007. évi 65. száma.*

centrālais birojs, Ungārija) un kā otrā līmeņa specializētajai iestādei – par valsts drošības civilo dienestu vadību atbildīgajam ministram.”

10. 2009. gada 29. decembra *minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény* (2009. gada Likums Nr. CLV par klasificētās informācijas aizsardzību)⁹ 11. pantā ir noteikts:

“1. Datu subjektam ir tiesības iepazīties ar saviem personas datiem, kas ir valsts klasificēta informācija, pamatojoties uz klasificētājas iestādes izsniegtu atļauju iepazīties ar to [..].

2. [..] Klasificētāja iestāde atļauju iepazīties ar informāciju atsaka, ja iepazīšanās ar to kaitē klasifikācijas pamatā esošajām sabiedrības interesēm. Klasificētājai iestādei atteikums piešķirt atļauju iepazīties ar informāciju ir jāpamato.

3. Ja atļauja iepazīties ar informāciju tiek atteikta, datu subjekts var šo lēmumu pārsūdzēt administratīvā kārtībā. Ja tiesa, kas izskata lietu, prasību apmierina, tā izdod rīkojumu klasificētājai iestādei piešķirt atļauju iepazīties ar informāciju. [..] Ne prasītājs, ne persona, kas iestājas lietā tā atbalstam, ne arī to pārstāvji nevar iepazīties ar klasificēto informāciju tiesvedības laikā [..]”

11. Šī likuma 12. pants formulēts šādi:

“1. Klasificētās informācijas pārzinis var liegt datu subjektam tiesības piekļūt saviem personas datiem, ja, īstenojot šīs tiesības, tiek apdraudētas klasifikācijas pamatā esošās sabiedrības intereses.

2. Ja uz datu subjekta tiesībām atsaucas tiesā, 11. panta 3. punktu *mutatis mutandis* piemēro tiesai, kas izskata lietu, kā arī attiecībā uz iepazīšanos ar klasificēto informāciju.”

12. Saskaņā ar minētā likuma 13. panta 1. un 5. punktu:

“1. Klasificēto informāciju var izmantot vienīgi persona, kurai ir pamats to izmantot valsts vai civildienesta pienākumu izpildei un kurai, ievērojot likumā paredzētos izņēmumus, ir:

a) spēkā esoša personīga drošības pielaide, kas atbilst izmantojamās informācijas klasifikācijas līmenim,

b) paziņojums par konfidencialitāti, un

c) lietošanas atļauja.

[..]

5. Ja vien likumā nav noteikts citādi, tiesa var īstenot tiesību normās ietvertās pilnvaras, kas nepieciešamas, lai atrisinātu lietas, kuras tai piešķirtas saskaņā ar sadales kārtību, bez nepieciešamības veikt valsts drošības kontroli, saņemt personīgo drošības pielaidi, paziņojumu par konfidencialitāti vai lietošanas atļauju.”

⁹ *Magyar Közlöny 2009. évi 194. száma.*

13. Tā paša likuma 14. panta 4. punktā ir noteikts:

“Piekļuvi valsts klasificētai informācijai administratīvajā procesā, tiesvedībā, izņemot krimināllietās, procesā par likumpārkāpumu vai citā oficiālā procedūrā var atļaut klasificētāja iestāde. Atļauju izmantot valsts klasificēto informāciju nevar atteikt likumības pārbaudes procedūrās, kuras veic prokuratūra, un tiesvedībās civilīetās, ko tā var uzsākt sabiedrības interesēs.”

III. Pamatlietu faktiskie apstākļi un prejudiciālie jautājumi

A. *Lieta C-420/22*

14. Turcijas pilsonis NW 2004. gadā apprecējās ar Ungārijas pilsoni. 2005. gadā šajā laulībā piedzima bērns, kuram ir Ungārijas pilsonība.

15. Likumīgi nodzīvojis Ungārijā vairāk nekā piecus gadus, NW, ņemot vērā viņa sievas un bērna statusu, Ungārijas iestādēm iesniedza pieteikumu pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai, un tās viņam izsniedza šo atļauju, kas bija derīga līdz 2022. gada 31. oktobrim.

16. NW Ungārijā ir stabili un regulāri ienākumi, kā arī nekustamais īpašums, kas ļauj viņam apmierināt savas un savas ģimenes vajadzības, neizmantojot Ungārijas sociālās palīdzības sistēmu.

17. Iesniedzējtiesa norāda, ka starp NW un viņa nepilngadīgo bērnu ir atkarības attiecības.

18. Proti, NW un viņa laulātā kopīgi īsteno vecāku varu pār savu bērnu un nodrošina faktisku aizgādību pār viņu. Bez NW ienākumiem ģimenes locekļi nevarētu iztikt. Turklāt bērnam ar viņu ir cieša emocionālā saikne.

19. 2021. gada 12. janvāra nemotivētā atzinumā Konstitūcijas aizsardzības birojs uzskatīja, ka NW uzturēšanās Ungārijā apdraud šīs dalībvalsts intereses valsts drošības jomā. Šī specializētā iestāde datus, uz kuriem tā pamatojās šī atzinuma sniegšanā, kvalificēja kā “klasificētu informāciju” saskaņā ar 2009. gada Likumu Nr. CLV par klasificētās informācijas aizsardzību, tādējādi ne NW, ne ārvalstnieku uzraudzības iestāde nevarēja ar to iepazīties.

20. Ar 2021. gada 22. janvāra lēmumu *elsőfokú Idegenrendészeti Hatóság* (pirmā līmeņa ārvalstnieku uzraudzības iestāde, Ungārija) saskaņā ar I likuma 94. panta 4. punkta b) apakšpunktu atsauca NW pastāvīgās uzturēšanās atļauju un viņam uzdeva atstāt Ungārijas teritoriju.

21. 2021. gada 10. maijā ģenerāldirektorāts šo lēmumu apstiprināja, pamatojoties uz to, ka *Belügyminiszter* (iekšlietu ministrs, Ungārija) 2021. gada 13. aprīļa atzinumā, to sniedzot kā otrās līmeņa specializētā iestāde, bija konstatējis, ka NW uzturēšanās apdraud Ungārijas intereses valsts drošības jomā. Savā lēmumā ģenerāldirektorāts uzsvēra, ka, piemērojot likuma 87/B panta 4. punktu, nevar atkāpties no iekšlietu ministra atzinuma un ka tādējādi tam ir jāatsauc NW pastāvīgās uzturēšanās atļauju, neņemot vērā viņa personisko situāciju. Ģenerāldirektorāts arī norādīja, ka pastāvīgās uzturēšanās atļaujas atsaukšana neliedz NW lūgt uzturēšanās atļauju

saskaņā ar II likuma noteikumiem, ievērojot tajā paredzētos nosacījumus¹⁰.

22. NW par ģenerāldirektorāta 2021. gada 10. maija lēmumu cēla prasību *Szegedi Törvényszék* (Segedas tiesa), lūdzot atcelt šo lēmumu, kā arī pirmā līmeņa ārvalstnieku uzraudzības iestādes pieņemto lēmumu.

23. Viņš šīm iestādēm pārmet, ka tās nav izvērtējušas viņa personisko situāciju, it īpaši attiecībā uz viņa piesaisti Ungārijai. Minētās iestādes neesot iepazinušās ar specializēto iestāžu detalizēto pamatojumu un tādējādi esot lēmušas, it īpaši pārkāpjot samērīguma principu. NW precizē – ja viņam būtu jāatstāj Ungārijas teritorija, viņa ģimene un it īpaši viņa bērns, kuru viņš audzina kopā ar sievu, nonāktu smagā situācijā, ņemot vērā viņu atkarības attiecības.

24. Iesniedzējtiesa norāda, ka lēmuma par NW pastāvīgās uzturēšanās atļaujas atsaukšanu pamatā ir vienīgi specializēto iestāžu saistoši un nemotivēti atzinumi, kas balstīti uz klasificētu informāciju, kura nav bijusi pieejama nedz NW, nedz iestādēm, kas lemj par uzturēšanos. Līdz ar to šo iestāžu pieņemtais lēmums arī neietver pamatojumu.

25. Šī tiesa uzsver, ka no *Kúria* (Augstākā tiesa, Ungārija) judikatūras izriet, ka tādā situācijā kā pamatlietā attiecīgās personas procesuālās tiesības tiek garantētas ar kompetentajai tiesai sniegto iespēju iepazīties ar klasificēto informāciju, uz kuru ir balstīts specializēto iestāžu viedoklis, lai izvērtētu lēmuma par uzturēšanos tiesiskumu.

26. Saskaņā ar Ungārijas tiesisko regulējumu ne attiecīgajai personai, ne tās pārstāvim nav konkrētas iespējas izteikties par šo iestāžu nemotivēto atzinumu. Lai gan viņiem, protams, ir tiesības iesniegt pieteikumu par piekļuvi klasificētai informācijai, kas attiecas uz šo personu, atsevišķā procedūrā¹¹, viņi klasificēto informāciju, kurai tiem tiktu piešķirta piekļuve, katrā ziņā nevarētu izmantot administratīvajā procesā vai tiesvedībā. Tiesai, kurā ir iesniegta prasība par lēmumu attiecībā uz uzturēšanos, šajā ziņā nav nekādu pilnvaru. Turklāt šī tiesa var tikai pieņemt nemotivētu lēmumu par to, vai specializēto iestāžu atzinums pietiekami pamato secinājumu, ka attiecīgā persona rada draudus valsts drošībai.

27. Tomēr uz NW attiecoties Direktīvas 2003/109¹² piemērošanas joma, un līdz ar to viņam esot jāsaņem procesuālās garantijas, kas ir līdzīgas tām, kuras uzsvērusi Tiesa, it īpaši 2013. gada 4. jūnija spriedumā ZZ¹³ saistībā ar Direktīvu 2004/38/EK¹⁴.

¹⁰ Tiesas sēdē NW pārstāve norādīja, ka NW 2023. gada 22. jūnijā ir lūdzis uzturēšanās jomā kompetentajai iestādei uzturēšanās atļauju, kas ietilpst Direktīvas 2003/109 piemērošanas jomā, un ka šis process turpinās.

¹¹ Iesniedzējtiesa precizē, ka, ņemot vērā minēto pamatojumu saistībā ar valsts drošības aizsardzību, atļaujas iepazīties ar klasificētu informāciju piešķiršana praktiski ir izslēgta. Tiesas sēdē NW pārstāve norādīja, ka NW ir uzsācis atsevišķu procedūru, lai iegūtu un izmantotu ar viņu saistīto klasificēto informāciju, un ka attiecībā uz viņam nelabvēlīgo Konstitūcijas aizsardzības biroja pieņemto lēmumu par atteikumu ir uzsākta tiesvedība.

¹² Sākotnējā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa, lai nonāktu pie šāda secinājuma, atsaucas, pirmkārt, uz šīs direktīvas 2. panta b) punktā ietverto “pastāvīgā iedzīvotāja” definīciju un, otrkārt, uz konstatējumu, ka NW ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja neatkarīgi no tā, ka viņam nav pagaidu vai EK apmešanās atļaujas. Šajā ziņā šī tiesa balstās uz 2022. gada 20. janvāra sprieduma *Landeshauptmann von Wien* (Pastāvīgā iedzīvotāja statusa zaudēšana) (C-432/20, EU:C:2022:39) 24. punktu.

¹³ C-300/11, turpmāk tekstā – “spriedums ZZ”, EU:C:2013:363.

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV 2004, L 158, 77. lpp., kā arī labojumi OV 2004, L 229, 35. lpp., un OV 2005, L 197, 34. lpp.).

28. Šādos apstākļos *Szegedi Törvényszék* (Segedas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai [Direktīvas 2003/109] 10. panta 1. punkts kopsakarā ar [Hartas] 47. pantu – un attiecīgā gadījumā tās 7. un 24. pantu – ir jāinterpretē tādējādi, ka, no vienas puses, valsts iestādei, kas valsts drošības, sabiedriskās kārtības un/vai sabiedriskās drošības apsvērumu dēļ ir pieņēmusi lēmumu atsaukt trešās valsts valstspiederīgajam iepriekš piešķirto pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauju, un, no otras puses, specializētajai iestādei, kura ir noteikusi konfidencialitāti, ir jāpārlicinās, ka ieinteresētajai personai, trešās valsts valstspiederīgajam, un tās juridiskajam pārstāvim katrā ziņā tiek nodrošinātas tiesības uzzināt vismaz būtisko konfidenciālo vai klasificēto informāciju un datus, ar kuriem ir pamatots lēmums, kura pamatā ir minētie apsvērumi, un izmantot šo informāciju vai datus ar šo lēmumu saistītājā procesā, tad, ja atbildīgā iestāde apgalvo, ka šādas informācijas vai datu sniegšana būtu pretrunā valsts drošības apsvērumiem?”
- 2) Apstiprinošas atbildes gadījumā – kas tieši ir jāsaprot ar tā konfidenciālā pamatojuma “būtību”, uz ko ir balstīts šāds lēmums, ņemot vērā Hartas 41. un 47. pantu?
- 3) Vai, ņemot vērā Hartas 47. pantu, Direktīvas 2003/109 10. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts tiesai, kas pār bauda tāda valsts specializētās iestādes atzinuma tiesiskumu, kura pamatojums ir saistīts ar konfidenciālu vai klasificētu informāciju, un par tāda ārvalstnieku tiesību jomā pēc būtības pieņemta lēmuma tiesiskumu, kas ir pieņemts, pamatojoties uz minēto atzinumu, ir jābūt kompetencei izvērtēt šīs klasificēšanas tiesiskumu (tās nepieciešamību un samērīgumu), kā arī gadījumā, ja tiesas ieskatā klasificēšana ir prettiesiska, pašai noteikt, ka ieinteresētā persona un tās juridiskais pārstāvis var uzzināt un izmantot visu informāciju, uz kuru ir balstīts atzinums un administratīvo iestāžu lēmums, vai arī gadījumā, ja tiesa uzskata, ka klasificēšana ir tiesiska, – ka ieinteresētā persona var uzzināt un attiecībā uz viņu uzsāktajā procesā ārvalstnieku uzraudzības iestādē izmantot vismaz konfidenciālās informācijas būtisko daļu?
- 4) Vai Direktīvas 2003/109 9. panta 3. punkts un 10. panta 1. punkts kopsakarā ar Hartas 7. un 24. pantu, 51. panta 1. punktu un 52. panta 1. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā dalībvalsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram ārvalstnieku tiesību jomā pieņemts lēmums, ar kuru ir uzdots atcelt iepriekš izsniegto pastāvīgās uzturēšanās atļauju, ir nemotivēts lēmums, kas
 - a) ir balstīts vienīgi uz automātisku atsauci uz specializētās iestādes saistošu un imperatīvu atzinumu, kurš arī nav motivēts un kurā ir noteikts, ka pastāv draudi vai apdraudējums valsts drošībai, sabiedriskajai drošībai vai sabiedriskajai kārtībai, un
 - b) kas ir pieņemts, neveicot padziļinātu pārbaudi par to, vai konkrētajā gadījumā pastāv valsts drošības, sabiedriskās drošības vai sabiedriskās kārtības apsvērumi, un, neņemot vērā nedz individuālos apstākļus, nedz arī nepieciešamības un samērīguma prasības?”

29. 2022. gada 8. augustā Tiesa no iesniedzējtiesas saņēma tās lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu papildinājumu.

30. Iesniedzējtiesa precizēja, ka šajā lūgumā ir balstījusies uz pieņēmumu, ka uz NW attiecas Direktīvas 2003/109 piemērošanas joma. Tomēr, ja Tiesa uzskatītu, ka tas tā nav, būtu jānosaka, vai NW ir jābūt atvasinātām uzturēšanās tiesībām saskaņā ar LESD 20. pantu, jo starp NW un viņa nepilngadīgo bērnu pastāv atkarības attiecības.

31. No šāda viedokļa raugoties, iesniedzējtiesa uzskata, ka ģenerāldirektorāts ir pārkāpis Savienības tiesības tikai tāpēc vien, ka nav pārbaudījis, vai uz prasītāju attiecas LESD 20. panta piemērošanas joma.

32. Līdz ar to *Szegedi Törvényszék* (Segedas tiesa) Tiesai jau uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem pievienoja šādu jautājumu, kas sadalīts trijās daļās:

“Vai [LESD] 20. pants kopsakarā ar [Hartas] 7. un 24. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā dalībvalsts prakse pieņemt lēmumu, ar kuru tiek uzdots atsaukt iepriekš izsniegtu pastāvīgās uzturēšanās atļauju trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir Savienības pilsoņu (nepilngadīga bērna, dzīvesbiedres) ģimenes loceklis un kas dzīvo dalībvalstī, kuras pilsoņi viņi ir, iepriekš nepārbaudot, vai attiecīgajam ģimenes loceklim, kas ir trešās valsts valstspiederīgais, ir tiesības uz atvasinātām uzturēšanās tiesībām saskaņā ar LESD 20. pantu?”

Vai LESD 20. pants kopsakarā ar Hartas 7. un 24. pantu, 51. panta 1. punktu un 52. panta 1. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka, ciktāl saskaņā ar LESD 20. pantu ir piemērojamas atvasinātas uzturēšanās tiesības, valsts administratīvajām un tiesu iestādēm ir *ipso jure* jāpiemēro šīs Savienības tiesības, ja ārvalstnieku uzraudzības iestāde pieņem lēmumu, ar kuru tiek atsaukta pastāvīgās uzturēšanās atļauja, ja lēmuma pamatošanai tiek ņemti vērā izņēmumi saistībā ar valsts drošību, sabiedrisko kārtību vai sabiedrisko drošību un ja, varot konstatēt, ka šāds izņēmums ir piemērojams, tiek veikta nepieciešamības un samērīguma pārbaude, lai pamatotu uzturēšanās tiesību ierobežojumu?

Gadījumā, ja uz prasītāju attiektos LESD 20. pants, iesniedzējtiesa lūdz Tiesu atbildēt arī uz iesniedzējtiesas nolēmuma pirmo līdz ceturto jautājumu [...], ņemot vērā šo pantu.”

33. Rakstveida apsvērumus ir iesniegušas Ungārijas un Francijas valdības, kā arī Eiropas Komisija.

B. Lieta C-528/22

34. PQ, Nigērijas valstspiederīgais, 2005. gada jūnijā likumīgi ieceļoja Ungārijā kā profesionāls futbolists un kopš tā laika likumīgi dzīvo šajā dalībvalstī. Kopš 2011. gada viņš dzīvo kopā ar savu dzīvesbiedri, kurai ir Ungārijas pilsonība. Šajā savienībā 2012. un 2021. gadā dzimuši divi bērni, kuriem ir Ungārijas pilsonība.

35. Pēdējais pieteikums pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai, ko PQ iesniedza saistībā ar sava pirmā bērna statusu, datēts ar 2014. gada 23. janvāri. Ungārijas iestādes viņam izsniedza šo atļauju, kas bija derīga līdz 2020. gada 15. septembrim.

36. PQ kopā ar dzīvesbiedri īsteno vecāku varu pār saviem bērniem. Viņš pastāvīgi dzīvo kopā ar viņiem un lielāko daļu laika nodrošina viņu faktisko aizgādību. Viņa bērniem ir cieša emocionālā saikne un atkarības attiecības ar PQ, kurš pastāvīgi rūpējas par viņiem kopš dzimšanas.

37. PQ 2012. gadā cieta no agresijas, kas viņam radīja smagu un pastāvīgu invaliditāti.

38. Ar 2020. gada 27. oktobra lēmumu pirmā līmeņa ārvalstnieku uzraudzības iestāde noraidīja PQ 2020. gada 6. augustā iesniegto valsts apmešanās atļaujas pieteikumu.

39. 2020. gada 9. septembra nemotivētā atzinumā Konstitūcijas aizsardzības birojs uzskatīja, ka PQ uzturēšanās Ungārijā apdraud šīs dalībvalsts intereses valsts drošības jomā. Šī specializētā iestāde datus, uz kuriem tā pamatojās šī atzinuma sniegšanā, kvalificēja kā “klasificētu informāciju” saskaņā ar 2009. gada Likumu Nr. CLV par klasificētās informācijas aizsardzību, tādējādi ne PQ, ne ārvalstnieku uzraudzības iestāde nevarēja ar to iepazīties.

40. Pirmā līmeņa ārvalstnieku uzraudzības iestādes 2020. gada 27. oktobra lēmumu 2021. gada 25. martā apstiprināja ģenerāldirektorāts, pamatojoties uz to, ka iekšlietu ministrs 2021. gada 12. februārī kā otrā līmeņa specializētā iestāde izdotajā atzinumā bija konstatējis, ka PQ uzturēšanās apdraud Ungārijas valsts drošības intereses. Savā lēmumā ģenerāldirektorāts uzsvēra, ka, piemērojot II likuma 87/B panta 4. punktu, nevar atkāpties no iekšlietu ministra sniegtā atzinuma un ka tādējādi tam ir jānoraida PQ valsts apmešanās atļaujas pieteikums, neņemot vērā viņa personisko situāciju.

41. PQ par ģenerāldirektorāta 2021. gada 25. marta lēmumu cēla prasību *Szegedi Törvényszék* (Segedas tiesa), lūdzot atcelt šo lēmumu, kā arī pirmā līmeņa ārvalstnieku uzraudzības iestādes pieņemto lēmumu.

42. Viņš šīm iestādēm pārmet, ka tās nav izvērtējušas viņa personisko situāciju un ir pieņēmušas lēmumu, neievērojot it īpaši samērīguma principu. Ne viņš, ne minētās iestādes neesot iepazinušās ar specializēto iestāžu detalizētu pamatojumu. PQ arī norāda, ka starp viņu un viņa nepilngadīgajiem bērniem pastāv atkarības attiecības, līdz ar to viņam esot jābūt iespējai izmantot atvasinātās uzturēšanās tiesības saskaņā ar LESD 20. pantu.

43. Iesniedzējtiesa norāda, ka lēmums atteikt valsts apmešanās atļaujas izsniegšanu pamatojas vienīgi uz saistošiem un nemotivētiem atzinumiem, kas balstīti uz klasificētu informāciju, kurai nav bijusi piekļuve ne PQ, ne iestādēm, kas lemj par uzturēšanos. Šajā lēmumā arī nav norādīts pamatojums. Turklāt šīs iestādes neesot padziļināti izvērtējušas jautājumu, vai uz PQ situāciju var attiekties Savienības tiesības, jo viņam esot atvasinātās uzturēšanās tiesības saskaņā ar LESD 20. pantu.

44. Šī tiesa norāda, ka no *Kúria* (Augstākā tiesa, Ungārija) judikatūras izriet, ka tādā situācijā kā pamatlietā attiecīgās personas procesuālās tiesības tiek garantētas ar kompetentajai tiesai sniegto iespēju lēmuma par uzturēšanos tiesiskuma novērtēšanai iepazīties ar klasificēto informāciju, uz kuru ir balstīts specializēto iestāžu atzinums.

45. Saskaņā ar Ungārijas tiesisko regulējumu ne attiecīgajai personai, ne tās pārstāvim nav konkrētas iespējas izteikties par šo iestāžu nemotivēto atzinumu. Lai gan viņiem, protams, ir tiesības iesniegt atsevišķu pieteikumu par piekļuvi klasificētajai informācijai, kas attiecas uz šo personu, viņi klasificēto informāciju, kurai tiem tiktu piešķirta piekļuve, katrā ziņā nevarētu izmantot administratīvajos procesos vai tiesvedībās. Tiesai, kurā ir iesniegta prasība par lēmumu attiecībā uz uzturēšanos, šajā ziņā nav nekādu pilnvaru.

46. Turklāt šajā lietā *Fővárosi Törvényszék* (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa, Ungārija) 2022. gada 7. martā noraidīja PQ celtās prasības par specializēto iestāžu atteikumu ļaut viņam iepazīties ar klasificēto informāciju, kas attiecas uz viņu, un izmantot šo informāciju administratīvajos procesos un tiesvedībās.

47. Iesniedzējtiesa uzskata, ka uz PQ attiecas LESD 20. panta piemērošanas joma un tādējādi uz viņu būtu jāattiecinā procesuālās garantijas, kas ir līdzīgas tām, kuras ir uzsvērusi Tiesa, it īpaši tās spriedumā ZZ saistībā ar Direktīvu 2004/38.

48. Šādos apstākļos *Szegedi Törvényszék* (Segedas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) a) Vai [LESD] 20. pants kopsakarā ar [Hartas] 7. un 24. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā dalībvalsts prakse pieņemt lēmumu, ar kuru tiek uzdots atsaukt iepriekš izsniegtu pastāvīgās uzturēšanās atļauju trešās valsts valstspiederīgajam, trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir Savienības pilsoņu (nepilngadīga bērna, dzīvesbiedres) ģimenes loceklis un kas dzīvo dalībvalstī, kuras pilsoņi viņi ir, vai noraidīts pieteikums par uzturēšanās atļaujas pagarināšanu (šajā gadījumā valsts apmešanās atļaujas pieteikumu), iepriekš nepārbaudot, vai attiecīgajam ģimenes loceklim, kas ir trešās valsts valstspiederīgais, ir tiesības uz atvasinātām uzturēšanās tiesībām saskaņā ar LESD 20. pantu?
- b) Vai LESD 20. pants kopsakarā ar Hartas 7. un 24. pantu, 51. panta 1. punktu un 52. panta 1. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka, ciktāl saskaņā ar LESD 20. pantu ir piemērojamas atvasinātas uzturēšanās tiesības, valsts administratīvajām un tiesu iestādēm ir *ipso jure* jāpiemēro šīs Savienības tiesības, ja ārvalstnieku uzraudzības iestāde pieņem lēmumu saistībā ar pieteikumu par pastāvīgās uzturēšanās tiesību pagarināšanu (šajā gadījumā valsts apmešanās atļaujas pieteikumu), ja lēmuma pamatošanai tiek ņemti vērā izņēmumi saistībā ar valsts drošību, sabiedrisko kārtību vai sabiedrisko drošību un ja, varot konstatēt, ka šāds izņēmums ir piemērojams, tiek veikta nepieciešamības un samērīguma pārbaude, lai pamatotu uzturēšanās tiesību ierobežojumu?
- 2) Vai LESD 20. pants kopsakarā ar Hartas 47. pantu, kā arī šajā konkrētajā lietā Hartas 7. un 24. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts iestādei, kura ir pieņēmusi lēmumu, ar ko, pamatojoties uz valsts drošības un/vai sabiedriskās kārtības vai sabiedriskās drošības apsvērumiem, ir uzdots atcelt iepriekš izsniegtu pastāvīgās uzturēšanās atļauju, vai kura lemj par pieteikumu par pastāvīgās uzturēšanās tiesību pagarināšanu, kā arī specializētajām iestādēm, kas noteikušas konfidencialitāti, ir jāpārlicinās, ka ieinteresētajai personai, trešās valsts valstspiederīgajam, un tās juridiskajam pārstāvim katrā ziņā tiek nodrošinātas tiesības uzzināt vismaz tās konfidencialās vai klasificētās informācijas un datu būtību, uz ko ir balstīts lēmums, un izmantot šo informāciju vai datus ar šo lēmumu saistītajā procesā, tad, ja atbildīgā iestāde apgalvo, ka šādas informācijas vai datu sniegšana būtu pretrunā valsts drošības apsvērumiem?
- 3) Apstiprinošas atbildes gadījumā – kas tieši ir jāsaprot ar tā konfidencialā pamatojuma “būtību”, uz ko ir balstīts [šis] lēmums, ņemot vērā Hartas 41. un 47. pantu?
- 4) Vai LESD 20. pants, ņemot vērā Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts tiesai, kas pārbauda tāda valsts specializētās iestādes atzinuma tiesiskumu, kura pamatojums ir saistīts ar konfidencialu vai klasificētu informāciju, un tāda ārvalstnieku uzraudzības iestādes pieņemta lēmuma pēc būtības tiesiskumu, kas ir pieņemts, pamatojoties uz minēto atzinumu, ir jābūt kompetencei izvērtēt šīs klasificēšanas tiesiskumu (tās nepieciešamību un samērīgumu), kā arī gadījumā, ja tiesas ieskatā klasificēšana ir prettiesiska, pašai noteikt, ka ieinteresētā persona un tās juridiskais pārstāvis var uzzināt un izmantot visu informāciju, uz kuru ir balstīts atzinums un administratīvo iestāžu lēmums, vai arī gadījumā, ja tiesa uzskata,

ka klasificēšana ir tiesiska, – ka ieinteresētā persona var uzzināt un attiecībā uz viņu uzsāktajā procesā ārvalstnieku uzraudzības iestādē izmantot vismaz konfidencialās informācijas būtisko daļu?

- 5) Vai LESD 20. pants kopsakarā ar Hartas 7. un 24. pantu, 51. panta 1. punktu un 52. panta 1. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā dalībvalsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram ārvalstnieku uzraudzības iestādes pieņemts lēmums, ar ko ir uzdots atcelt iepriekš izsniegtu pastāvīgās uzturēšanās atļauju vai ar ko tiek lemts par pieteikumu par uzturēšanās tiesību pagarināšanu, ir lēmums bez pamatojuma,
- a) kas ir balstīts vienīgi uz automātisku atsauci uz specializētās iestādes saistošu un imperatīvu atzinumu, kurš arī nav pamatots un kurā ir konstatēts valsts drošības, sabiedriskās drošības vai sabiedriskās kārtības apdraudējums vai pārkāpums, un
- b) kas ir pieņemts, neveicot padziļinātu pārbaudi par to, vai konkrētajā gadījumā pastāv valsts drošības, sabiedriskās drošības vai sabiedriskās kārtības apsvērumi, un neņemot vērā nedz individuālos apstākļus, nedz nepieciešamības un samērīguma prasības?”

49. Rakstveida apsvērumus ir iesnieguši PQ, Ungārijas un Francijas valdības un Komisija.

50. Kopīgajā tiesas sēdē abās lietās, kura notika 2023. gada 5. jūlijā, PQ, Ungārijas un Francijas valdības, kā arī Komisija sniedza mutvārdu apsvērumus un atbildēja uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem mutvārdu atbildes sniegšanai.

IV. Juridiskā analīze

A. Ievada apsvērumi par interpretējamo Savienības tiesību normu

51. Abās izskatāmajās lietās būtībā ir izvirzīti vieni un tie paši jautājumi – viens saistībā ar Direktīvu 2003/109 (lieta C-420/22) un otrs par LESD 20. pantu (lieta C-528/22).

52. Lietā C-420/22 Ungārijas valdība apgalvo, ka NW ir piešķirta pastāvīgās uzturēšanās atļauja, pamatojoties uz Ungārijas tiesisko regulējumu. Tomēr tā esot uzturēšanās atļauja, kas ieviesta neatkarīgi no Savienības tiesībām un pamatojoties uz labvēlīgākiem nosacījumiem nekā šajās tiesībās paredzētie. Tādējādi šāda uzturēšanās atļauja nepārklājas ar Direktīvā 2003/109 paredzēto pastāvīgā iedzīvotāja statusu. Saskaņā ar Ungārijas tiesību aktiem šis statuss atbilstot cita veida uzturēšanās atļaujai, proti, EK apmešanās atļaujai. No tā izrietot, ka NW nav atsaukta uzturēšanās atļauja, kas ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā, un viņš neesot iesniedzis pieteikumu šādas uzturēšanās atļaujas izsniegšanai. Tāpēc šajā gadījumā neesot nepieciešama direktīvas interpretācija.

53. Protams, iesniedzējtiesai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā ir jākonstatē fakti, un šī tiesa sākotnējā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir konstatējusi, ka NW bija pastāvīgā iedzīvotāja statuss Direktīvas 2003/109 izpratnē. Tomēr jāatzīmē arī tas, ka iesniedzējtiesa, papildinādama savu nolēmumu, šķietami ir paudusi zināmas šaubas par šīs direktīvas piemērojamību lietā C-420/22. Tādēļ tā ir aicinājusi Tiesu lemt, pamatojoties uz LESD 20. pantu, ja Tiesa secinātu, ka šī direktīva nav piemērojama pamatlietas izlemšanai.

54. Šķiet, ka šīs šaubas apstiprina Ungārijas valdības arguments, ka Ungārijas tiesībās pastāv atšķirība starp EK apmešanās atļauju, ar kuru esot transponēts no Direktīvas 2003/109 izrietošais pastāvīgā iedzīvotāja statuss, un NW izsniegto pastāvīgās uzturēšanās atļauju, kura ir balstīta tikai uz valsts tiesībām un kuras piešķiršana ir pakļauta mazāk stingriem nosacījumiem nekā tie, kas ir paredzēti ES tiesībās.

55. Tiesa nosūtīja iesniedzējtiesai lūgumu sniegt paskaidrojumus, lai tā detalizēti izklāstītu iemeslus, kuru dēļ tā uzskata, ka Direktīva 2003/109 ir piemērojama pamatlietā aplūkotajā situācijā. Šai tiesai it īpaši tika lūgts precizēt, ar kādu uzturēšanās atļauju Ungārijas tiesībās ir transponēts šajā direktīvā paredzētais pastāvīgā iedzīvotāja statuss un vai NW ir šāda uzturēšanās atļauja vai viņš ir lūdzis to izsniegt.

56. Savā atbildē iesniedzējtiesa paskaidro, ka NW pēc viņa pieteikuma tika izsniegta pastāvīgās uzturēšanās atļauja, kas bija derīga līdz 2022. gada 31. oktobrim, piemērojot Direktīvu 2004/38¹⁵, kā arī tolaik spēkā esošā I likuma, ar kuru šī direktīva ir transponēta, 24. un 25. pantu. Pēc tam Ungārijas likumdevējs nolēma, ka minētā direktīva no 2019. gada 1. janvāra vairs nav piemērojama trešās valsts valstspiederīgajam, kurš Ungārijā pievienojas savam ģimenes loceklim ar Ungārijas pilsonību. Tātad kopš šī datuma uz šādu pilsoni attiecoties Direktīvas 2003/109 piemērošanas joma.

57. Iesniedzējtiesa arī norāda, ka Ungārijas likumdevējs valsts tiesībās ir transponējis Direktīvu 2003/109, ieviešot EK apmešanās atļauju un pagaidu apmešanās atļauju¹⁶. Šajā ziņā tā precizē, ka NW nav lūdzis izsniegt nevienu no šīm divām atļaujām. Tomēr pēdējais minētais apgalvojums tiesas sēdē tika apstrīdēts, jo NW pārstāve norādīja, ka NW vēlāk bija lūdzis piešķirt EK apmešanās atļauju un ka šobrīd noris ar to saistītais process¹⁷.

58. Jebkurā gadījumā no Tiesas rīcībā esošās informācijas izriet, ka strīds pamatlietā C-420/22 attiecas uz saskaņā ar valsts tiesībām piešķirtas uzturēšanās atļaujas, nevis tādas uzturēšanās atļaujas atsaukšanu, kas izsniegta, piemērojot Direktīvu 2003/109. No tā, manuprāt, izriet, ka šī strīda risinājums nav atkarīgs no šīs direktīvas normu interpretācijas. Šajā ziņā vēlos atzīmēt, ka pretēji tam, ko šķietami norāda iesniedzējtiesa savā sākotnējā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, nepietiek ar to, ka NW situācija atbilst šīs direktīvas 2. panta b) punktā ietvertajai “pastāvīgā iedzīvotāja” definīcijai, lai uzskatītu, ka viņam ir piemērojami šīs direktīvas noteikumi.

59. Proti, Tiesa jau ir nospriedusi, ka ar Direktīvu 2003/109 izveidotā sistēma skaidri norāda uz to, ka pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšana saskaņā ar šo direktīvu ir pakļauta speciālai procedūrai un turklāt pienākumam izpildīt minētās direktīvas II nodaļā precizētos nosacījumus¹⁸. Tas it īpaši nozīmē, ka ir jāiesniedz īpašs pieteikums, kam pievienoti apliecinājoši dokumenti.

60. Šajā ziņā ir svarīgi atgādināt, ka saskaņā ar Direktīvas 2003/109 4. panta 1. punktu dalībvalstis piešķir pastāvīgā iedzīvotāja statusu tiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi un nepārtraukti tās teritorijā nodzīvojuši pēdējos piecus gadus. Tomēr šī statusa iegūšana nav automātiska. Proti, saskaņā ar šīs direktīvas 7. panta 1. punktu attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam šajā nolūkā ir jāiesniedz pieteikums tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā viņš dzīvo, turklāt šim pieteikumam ir jāpievieno dokumentāri pierādījumi, kuri apliecina,

¹⁵ Kā Ungārijas valdība precizēja tiesas sēdē, Ungārijas likumdevējs tādējādi izvēlējās piemērot labvēlīgākus noteikumus tādu trešo valstu valstspiederīgo uzturēšanās tiesībām, kas ir Ungārijas pilsoņu ģimenes locekļi.

¹⁶ Skat. II likuma 34. un 38. pantu.

¹⁷ Skat. šo secinājumu 10. zemsvītras piezīmi.

¹⁸ Skat. it īpaši spriedumu, 2014. gada 17. jūlijs, *Tahir* (C-469/13, EU:C:2014:2094, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

ka viņš atbilst minētās direktīvas 4. un 5. pantā izklāstītajiem nosacījumiem. Saskaņā ar šīs pašas direktīvas 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu viņam it īpaši ir jāpierāda, ka tam ir stabili un regulāri ienākumi, kas ir pietiekami, lai uzturētu sevi un savas ģimenes locekļus, neizmantojot šīs dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmu¹⁹.

61. No iepriekš minētā izriet, ka nepietiek ar to, ka ir izpildīti Direktīvā 2003/109 izvirzītie pamatnosacījumi pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai saskaņā ar šo direktīvu, un ka trešās valsts valstspiederīgajam var tikt atļauta pastāvīga uzturēšanās, pamatojoties tikai uz valsts tiesībām un nepiemērojot minēto direktīvu, kuras mērķis nav pilnībā saskaņot trešo valstu valstspiederīgo pastāvīgo uzturēšanos.

62. Lai gan šķiet, ka NW ir veicis nepieciešamos pasākumus, lai saņemtu pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauju saskaņā ar Direktīvu 2003/109, šajā ziņā notiekošais administratīvais process tomēr nav saistīts ar pamatlīnijas strīda priekšmetu, kas, kā jau norādīju, attiecas uz tādas uzturēšanās atļaujas atsaukšanu, kura piešķirta saskaņā ar valsts tiesībām.

63. Ņemot vērā šos apsvērumus, manuprāt, lietā C-420/22 ir jāatbild uz iesniedzējtiesas lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu papildinājumā uzdotajiem jautājumiem, ar kuriem Tiesa, tāpat kā lietā C-528/22, tiek lūgta interpretēt LESD 20. pantu.

B. Par nepieciešamību uzturēšanās jomā kompetentajai iestādei pārbaudīt, vai starp trešās valsts valstspiederīgo un viņa ģimeni pastāv atkarības attiecības

64. Ar pirmā jautājuma a) punktu lietā C-528/22 un atbilstošo jautājumu lietā C-420/22 iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka dalībvalsts iestāde valsts drošības apsvērumu dēļ atsauc vai atsakās izsniegt uzturēšanās atļauju trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir tādu Savienības pilsoņu ģimenes loceklis, kuri ir šīs dalībvalsts pilsoņi un kuri nekad nav izmantojuši savu pārvietošanās brīvību, ja tā nav iepriekš pārbaudījusi, vai starp šīm personām pastāv atkarības attiecības, kas varētu ļaut šim valstspiederīgajam izmantot atvasinātās uzturēšanās tiesības.

65. Ungārijas valdība apgalvo, ka ne NW, ne PQ administratīvajā procesā nav atsaukušies uz LESD 20. pantu, lai gan uzturēšanās atļaujas pieteikuma iesniedzējam vismaz pēc būtības būtu jāatsaucas uz atvasinātajām uzturēšanās tiesībām, kuras izriet no šī panta un kuras viņš vēlas izmantot. Turklāt NW uz minēto pantu neesot atsaucies arī iesniedzējtiesā, un tādējādi tā esot pārsniegusi tai iesniegto prasījumu robežas.

66. Kā Tiesa nesen ir atgādinājusi 2023. gada 22. jūnija sprieduma *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Nepilngadīga bērns, Nīderlandes pilsoņa, māte, kura ir Taizemes valstspiederīgā)²⁰ 20.-26. punktā, LESD 20. pants nepieļauj tādus valsts pasākumus, tostarp lēmumus atteikt uzturēšanos Savienības pilsoņa ģimenes locekļiem, kuru rezultātā Savienības pilsoņiem tiek atņemta iespēja faktiski izmantot tiesības, kas piešķirtas saskaņā ar viņu statusu.

¹⁹ Skat. it īpaši spriedumu, 2022. gada 20. janvāris, *Landeshauptmann von Wien* (Pastāvīgā iedzīvotāja statusa zaudēšana) (C-432/20, EU:C:2022:39, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

²⁰ C-459/20, EU:C:2023:499.

67. Turpretī LESD normās par Savienības pilsonību trešo valstu valstspiederīgajiem netiek piešķirtas autonomas tiesības. Proti, iespējamās tiesības, kādas šādiem valstspiederīgajiem tiek piešķirtas, ir nevis pašu minēto valstspiederīgo tiesības, bet gan no Savienības pilsoņa tiesībām atvasinātas tiesības. Šo atvasināto tiesību mērķis un pamatojums ir balstīts uz konstatējumu, ka atteikums tās atzīt var kaitēt it īpaši Savienības pilsoņa pārvietošanās brīvībai Savienības teritorijā.

68. Šajā ziņā Tiesa jau ir konstatējusi, ka pastāv ļoti īpašas situācijas, kurās, lai gan Savienības atvasinātās tiesības attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo uzturēšanās tiesībām nav piemērojamas un attiecīgais Savienības pilsonis nav izmantojis savu pārvietošanās brīvību, trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir šī pilsoņa ģimenes loceklis, tomēr ir jāpiešķir uzturēšanās tiesības, jo pretējā gadījumā netiktu ievērota Savienības pilsonības lietderīgā iedarbība, ja šādu tiesību atteikuma dēļ minētais pilsonis faktiski būtu spiests atstāt Savienības teritoriju kopumā, un viņam tādējādi tiktu liegta iespēja faktiski izmantot būtiskās tiesības, kas piešķirtas ar šo statusu.

69. Tiesa uzskata – lai šāds atteikums varētu ietekmēt Savienības pilsonības lietderīgo iedarbību, šim trešās valsts valstspiederīgajam un Savienības pilsonim, kas ir viņa ģimenes loceklis, ir jābūt tādās atkarības attiecībās, ka tad, ja minētajam valstspiederīgajam netiek atzītas uzturēšanās tiesības Savienības teritorijā, šis Savienības pilsonis būtu spiests viņu pavadīt un atstāt šo teritoriju kopumā.

70. Kā izriet no Tiesas judikatūras, uzturēšanās tiesību atzīšana saskaņā ar LESD 20. pantu ir jāizvērtē, ņemot vērā atkarības attiecību starp attiecīgo trešās valsts valstspiederīgo un Savienības pilsoni, kas ir pirmā minētā ģimenes loceklis, intensitāti, un šādā vērtējumā ir jāņem vērā visi lietas apstākļi²¹.

71. Šajā gadījumā iesniedzējtiesa uzskata, ka starp katru no attiecīgajiem trešo valstu valstspiederīgajiem un viņu ģimenēm, it īpaši viņu attiecīgajiem bērniem, pastāv atkarības attiecības. Lai gan Ungārijas valdība savos rakstveida apsvērumos attiecībā uz PQ ir apgalvojuši pretējo, pamatojoties uz faktu aprakstu, kas ir pretējs iesniedzējtiesas sniegtajam, ir jāuzsver, ka Tiesai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā ir jāpamatojas uz iesniedzējtiesas sniegtajiem faktiskajiem apstākļiem²².

72. Turklāt Ungārijas valdība apgalvo, ka LESD 20. panta piemērošanai šajā gadījumā nav nozīmes, jo saistībā ar attiecīgajiem trešo valstu valstspiederīgajiem nav veikti izraidīšanas pasākumi un tādējādi viņi nav spiesti atstāt Savienības teritoriju. Tomēr šāda argumentācija nav pārliecinoša. Proti, papildus tam, ka no Tiesas rīcībā esošās informācijas, šķietami izriet, ka šiem trešo valstu valstspiederīgajiem ir pienākums atstāt Ungārijas teritoriju, no Tiesas judikatūras skaidri izriet – lai apstrīdētu lēmumu, ar kuru atteikta uzturēšanās, var atsaukties uz LESD 20. pantu²³.

²¹ Skat. it īpaši spriedumu, 2022. gada 7. septembris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Uzturēšanās tiesību saskaņā ar LESD 20. pantu raksturs) (C-624/20, EU:C:2022:639, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).

²² Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, kad iesniedzējtiesa ir definējusi faktiskos apstākļus un tiesisko regulējumu, kas veido kontekstu tās uzdotajiem jautājumiem, Tiesai nav jāpārbauda to precizitāte: skat. it īpaši spriedumu, 2023. gada 8. jūnijs, *Prestige and Limousine* (C-50/21, EU:C:2023:448, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

²³ Skat. it īpaši spriedumus, 2011. gada 8. marts, *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124, 44. punkts); 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín* (C-165/14, EU:C:2016:675, 78. punkts), un 2017. gada 10. maijs, *Chavez-Vilchez* u.c. (C-133/15, EU:C:2017:354, 65. punkts).

73. Viena no problēmām šajās lietās ir tāda, ka NW un PQ nav lūguši Ungārijas iestādēm piešķirt uzturēšanās atļauju, pamatojoties uz LESD 20. pantu. Līdz ar to ir jānosaka, vai šīm iestādēm, neraugoties ne uz ko, bija jāpārbauda, vai šis pants bija jāpiemēro, ņemot vērā, ka tās bija informētas par ģimenes attiecību pastāvēšanu starp attiecīgajiem trešo valstu valstspiederīgajiem un viņu ģimenes locekļiem, kuriem ir Ungārijas pilsonība.

74. Šajā ziņā no Tiesas judikatūras izriet, ka procesuālie noteikumi, saskaņā ar kuriem trešās valsts valstspiederīgais var atsaukties uz atvasināto tiesību esamību atbilstoši LESD 20. pantam, nedrīkst apdraudēt šī panta lietderīgo iedarbību²⁴.

75. Tādējādi, lai gan valsts iestādēm nav pienākuma sistemātiski un pēc savas iniciatīvas pārbaudīt, vai pastāv atkarības attiecības LESD 20. panta izpratnē, un attiecīgajai personai ir jānorāda uz faktiem, kas ļauj novērtēt, vai ir izpildīti LESD 20. panta piemērošanas nosacījumi, tomēr šī panta lietderīgā iedarbība būtu apdraudēta, ja trešās valsts valstspiederīgais vai Savienības pilsonis, kas ir tā ģimenes loceklis, tiktu kavēts atsaukties uz faktiem, kuri ļautu novērtēt, vai starp viņiem pastāv atkarības attiecības LESD 20. panta nozīmē²⁵.

76. Līdz ar to Tiesa ir nospriedusi, ka tad, ja trešās valsts valstspiederīgais vēršas valsts kompetentajā iestādē ar pieteikumu par uzturēšanās tiesību piešķiršanu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā ar Savienības pilsoni, kas ir attiecīgās dalībvalsts pilsonis, šī iestāde nevar šo pieteikumu automātiski noraidīt tikai tāpēc vien, ka šī Savienības pilsoņa rīcībā nav pietiekamu līdzekļu. Gluži pretēji, tās pienākums ir, pamatojoties uz informāciju, kuru attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam un Savienības pilsonim ir jāspēj tai brīvi sniegt, un vajadzības gadījumā veicot nepieciešamo izpēti, novērtēt, vai starp šīm divām personām pastāv tādas atkarības attiecības, ka šim valstspiederīgajam ir jāpiešķir atvasinātās uzturēšanās tiesības saskaņā ar LESD 20. pantu²⁶.

77. No šīs judikatūras secinu, ka, lai gan LESD 20. pantā valsts iestādēm nav noteikts pienākums sistemātiski un pēc savas iniciatīvas pārbaudīt atkarības attiecību esamību šī panta izpratnē, tomēr tām šāda pārbaude ir jāveic no brīža, kad tām iesniegtie pierādījumi apstiprina šādu attiecību esamību.

78. Šo analīzi, manuprāt, apstiprina 2023. gada 27. aprīļa spriedums M.D. (Aizliegums ieceļot Ungārijā)²⁷, kurā Tiesa nosprieda, ka dalībvalsts nevar aizliegt ieceļošanu Savienības teritorijā trešās valsts valstspiederīgajam, kura ģimenes loceklis ir Savienības pilsonis – kas ir šis dalībvalsts pilsonis, kurš nekad nav īstenojis savu pārvietošanās brīvību –, nepārbaudot atkarības attiecību starp šo trešās valsts valstspiederīgo un šo ģimenes locekli esamību²⁸.

79. Ņemot vērā šos apsvērumus, LESD 20. pants, manuprāt, būtu jāinterpretē tādējādi, ka tas liedz dalībvalsts iestādei valsts drošības apsvērumu dēļ atsaukt vai atteikties izsniegt uzturēšanās atļauju trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir tādu Savienības pilsoņu ģimenes loceklis, kurš ir šis dalībvalsts pilsonis un kurš nekad nav īstenojis savu pārvietošanās brīvību, ja tā iepriekš, pamatojoties uz informāciju, ko attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam un Savienības

²⁴ Skat. it īpaši spriedumu, 2020. gada 27. februāris, *Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real* (Savienības pilsoņa laulātais) (C-836/18, EU:C:2020:119, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

²⁵ Skat. it īpaši spriedumu, 2020. gada 27. februāris, *Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real* (Savienības pilsoņa laulātais) (C-836/18, EU:C:2020:119, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

²⁶ Skat. it īpaši spriedumu, 2020. gada 27. februāris, *Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real* (Savienības pilsoņa laulātais) (C-836/18, EU:C:2020:119, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

²⁷ C-528/21, EU:C:2023:341.

²⁸ Minētā sprieduma 65. punkts un tajā minētā judikatūra.

pilsonim ir jāspēj tai brīvi sniegt, un vajadzības gadījumā veicot nepieciešamo izpēti, nav pārbaudījusi, vai starp šīm personām pastāv atkarības attiecības, kas faktiski liktu šim Savienības pilsonim atstāt Savienības teritoriju kopumā, lai pavadītu šo savu ģimenes locekli.

80. Tomēr jānorāda, ka, ņemot vērā no LESD 20. panta izrietošo atvasināto uzturēšanās tiesību pakārtoto raksturu, šādas tiesības attiecīgā gadījumā būtu jāpiešķir tikai tad, ja nav uzturēšanās tiesību, kas iegūtas uz cita pamata²⁹.

C. Par nosacījumiem, saskaņā ar kuriem dalībvalstis var atkāpties no atvasinātajām uzturēšanās tiesībām, kas izriet no LESD 20. panta

81. Ungārijas tiesisko regulējumu raksturo šādi elementi: tādas valsts drošības jomā specializētas iestādes izšķirošā iesaistīšanās, kas ir nošķirta no uzturēšanās jomā kompetentās iestādes, šīs specializētās iestādes sniegtā atzinuma saistošais raksturs uzturēšanās jomā kompetentajai iestādei, tas, ka ne šim atzinumam, ne lēmumam par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu nav norādīts pamatojums, un tas, ka nav ņemti vērā visi nozīmīgie individuālie apstākļi.

82. Ņemot vērā šīs Ungārijas tiesiskā regulējuma iezīmes, ar iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem Tiesa tiek aicināta precizēt materiāltiesiskos un procesuālos nosacījumus, kas dalībvalstīm ir jāievēro, lai varētu atkāpties no atvasinātajām uzturēšanās tiesībām, kuras izriet no LESD 20. panta.

1. Par nepieciešamību uzturēšanās jautājumos kompetentajai iestādei izvērtēt individuālos apstākļus un samērīguma principu

83. Ar pirmā jautājuma b) punktu un piekto jautājumu lietā C-528/22, kā arī atbilstošajiem jautājumiem lietā C-420/22 iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesu lemt, vai LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru lēmums par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu ir jāpieņem, pamatojoties uz saistošu nemotivētu atzinumu, ko sniegusi iestāde, kurai ir uzticētas specializētas funkcijas valsts drošības jomā, rūpīgi nepārbaudot individuālo apstākļu kopumu un šī lēmuma par atņemšanu vai atteikumu samērīgumu.

84. No Tiesas judikatūras izriet, ka dalībvalstis ar zināmiem nosacījumiem var atkāpties no atvasinātajām uzturēšanās tiesībām, kas tāda Savienības pilsoņa ģimenes loceklim, kurš nav izmantojis savu pārvietošanās brīvību, izriet no LESD 20. panta, lai nodrošinātu sabiedriskās kārtības uzturēšanu vai valsts drošības aizsardzību. Tā tas var būt gadījumā, ja šīs trešās valsts valstspiederīgais rada faktiskus, attiecīgajā brīdī esošus un pietiekami nopietnus draudus sabiedriskajai kārtībai vai sabiedriskajai vai valsts drošībai³⁰.

85. Tomēr Tiesa uzskata, ka šādas atkāpes piemērošana nevar tikt pamatota tikai ar attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā iepriekšējo kriminālsodāmību. Tā attiecīgā gadījumā var izrietēt tikai no visu nozīmīgo lietas apstākļu konkrēta vērtējuma, ņemot vērā samērīguma principu, pamattiesības, kuru ievērošanu nodrošina Tiesa, un tostarp nepilngadīgā bērna – Savienības pilsoņa – intereses. Tādējādi kompetentā valsts iestāde it īpaši var ņemt vērā izdarīto noziedzīgo

²⁹ Skat. it īpaši spriedumu, 2022. gada 5. maijs, *Subdelegación del Gobierno en Toledo* (Ģimenes locekļa uzturēšanās – Nepietiekami līdzekļi) (C-451/19 un C-532/19, EU:C:2020:354, 47. un 73. punkts).

³⁰ Skat. it īpaši spriedumu, 2023. gada 27. aprīlis, M.D. (Aizliegums ieceļot Ungārijā) (C-528/21, EU:C:2023:341, 67. punkts un tajā minētā judikatūra).

nodarījumu smagumu un šo sodu bardzības pakāpi, kā arī laikposmu no to piemērošanas dienas līdz dienai, kad šī iestāde pieņem lēmumu. Tad, kad atkarības attiecības starp šo trešās valsts valstspiederīgo un nepilngadīgo Savienības pilsoni izriet no tā, ka pirmais no tiem ir otrā vecāks, tāpat ir jāņem vērā šī nepilngadīgā Savienības pilsoņa vecums un veselības stāvoklis, kā arī ģimenes un ekonomiskā situācija³¹.

86. Līdz ar to Tiesa ir nospriedusi, ka tad, ja ir konstatēts, ka starp attiecīgo trešās valsts valstspiederīgo un viņa ģimenes locekli – Savienības pilsoni – ir atkarības attiecības, attiecīgā dalībvalsts var aizliegt šim valstspiederīgajam ieceļot un uzturēties Savienības teritorijā sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ tikai pēc tam, kad tā ir ņēmusi vērā visus atbilstošos apstākļus, tostarp attiecīgā gadījumā viņa nepilngadīgā bērna – Savienības pilsoņa – intereses³².

87. Tādēļ par uzturēšanos atbildīgajām Ungārijas iestādēm bija jāņem vērā visi nozīmīgie apstākļi. Tā kā šīm iestādēm saskaņā ar Ungārijas tiesisko regulējumu ir saistošs nemotivēts atzinums, ko izdevusi iestāde, kurai ir uzdots veikt specializētas funkcijas saistībā ar valsts drošību, tām nav iespējams līdzsvarot norādīto valsts drošības apsvērumu, kura pamatā esošie fakti minētajām iestādēm nav paziņoti, ar personas, kas lūdz uzturēšanās tiesības, personiskajiem un ģimenes apstākļiem.

88. Līdz ar to Ungārijas tiesiskā regulējuma sekas ir tādas, ka Ungārijas uzturēšanās jomā kompetentajām iestādēm tiek atņemtas to pilnvaras izvērtēt, vai iemesli, kuru dēļ tiek pieņemts lēmums par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu, ļauj atkāpties no atvasinātajām uzturēšanās tiesībām, kuras ir trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir tāda Savienības pilsoņa ģimenes loceklis, kurš nav īstenojis savu pārvietošanās brīvību, bet tas ir fundamentāli pretrunā Tiesas judikatūrai³³.

89. Turklāt, ņemot vērā pienākuma norādīt pamatojumu parasto tvērumu, it īpaši attiecībā uz tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību, lēmuma par uzturēšanās atļaujas atsaukšanu vai atteikumu pamatojums, kurā ir tikai atsauce uz atzinumu, kas pats par sevi nav pamatots un ko sniegusi iestāde, kurai uzticētas specializētas funkcijas valsts drošības jomā, neatbilst Tiesas judikatūrā uzsvērtajām prasībām³⁴.

90. It īpaši atsaucos uz secinājumu, kuru Tiesa ir izdarījusi starptautiskās aizsardzības jomā savā spriedumā *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u. c. – atbildīgā iestāde nevar pamatoti aprobežoties ar tāda citas iestādes pieņemta lēmuma īstenošanu, kas tai ir saistošs saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu, un tikai uz šī pamata pieņemt lēmumu nepiešķirt alternatīvās aizsardzības statusu vai atsaukt iepriekš piešķirtu starptautisko aizsardzību³⁵. Tādējādi Tiesa ir nospriedusi, ka gluži pretēji – šai iestādei ir jābūt visai nozīmīgajai informācijai un, ņemot vērā šo informāciju, jāveic pašai savs faktu un apstākļu vērtējums, lai noteiktu sava lēmuma būtību, kā arī to pilnībā pamatotu³⁶.

91. Tie paši noteikumi, manuprāt, ir jāpiemēro uzturēšanās jomā kompetentajai iestādei.

³¹ Skat. it īpaši spriedumu, 2023. gada 27. aprīlis, M.D. (Aizliegums ieceļot Ungārijā) (C-528/21, EU:C:2023:341, 68. punkts un tajā minētā judikatūra).

³² Skat. it īpaši spriedumu, 2023. gada 27. aprīlis, M.D. (Aizliegums ieceļot Ungārijā) (C-528/21, EU:C:2023:341, 69. punkts).

³³ Pēc analogijas skat. spriedumu, 2023. gada 27. aprīlis, M.D. (Aizliegums ieceļot Ungārijā) (C-528/21, EU:C:2012:341, 70. punkts).

³⁴ Starptautiskās aizsardzības jomā skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (75.-79. punkts).

³⁵ Skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (79. punkts).

³⁶ Skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (80. punkts).

92. Protams, šo prasību tvērumu var ierobežot, ja runa ir par klasificētu informāciju, pamatojoties uz līdzsvaru starp tiesībām uz labu pārvaldību, kā arī tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību, no vienas puses, un valsts drošības aizsardzību, no otras puses.

93. Pat ja ir iespējams, ka daļu no informācijas, ko uzturēšanās jomā kompetentā iestāde izmanto sava novērtējuma veikšanai, pēc savas ierosmes vai pēc šīs iestādes lūguma var sniegt iestādes, kurām uzticētas specializētas funkcijas saistībā ar valsts drošību, un ka uz tām attiecas konfidencialitātes režīms³⁷, tomēr minētajai iestādei ir jābūt iespējai brīvi novērtēt šīs informācijas tvērumu un tās nozīmīgumu attiecībā uz pieņemamo lēmumu³⁸. Tādējādi uzturēšanās jomā kompetentajai iestādei nevar būt pienākums balstīties uz nemotivētu atzinumu, ko sniegušas iestādes, kurām uzticētas specializētas funkcijas saistībā ar valsts drošību, pamatojoties uz vērtējumu, kura faktiskais pamats tai nav paziņots³⁹.

94. Līdz ar to LESD 20. pants, manuprāt, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru lēmums par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu ir jāpieņem, pamatojoties uz nemotivētu saistošu atzinumu, ko izdevusi iestāde, kurai uzticētas specializētas ar valsts drošību saistītas funkcijas, un kas ietver secinājumu, ka attiecīgā persona rada draudus šai drošībai, un rūpīgi nepārbaudot visus individuālos apstākļus un šī lēmuma par atņemšanu vai atteikumu samērīgumu.

95. Piebilstīšu, ka tad, ja lēmums par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu vienlaikus būtu uzskatāms arī par atgriešanas lēmumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi⁴⁰, izpratnē, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, būtu jāievēro direktīvas 5. pants, kurā dalībvalstīm citastarp ir noteikts pienākums pienācīgi ņemt vērā attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā bērna intereses, ģimenes dzīvi un veselības stāvokli⁴¹.

2. Par attiecīgās personas piekļuvi informācijai, pamatojoties uz kuru pieņemts lēmums par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu, un tās izmantošanu procedūrā attiecībā uz uzturēšanos

96. Ar otro jautājumu lietā C-528/22 un atbilstošo jautājumu lietā C-420/22 iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 20. pants, to lasot no Hartas 41. un 47. panta skatpunkta, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts, ka tad, ja lēmums par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu ir balstīts uz klasificētu informāciju, kuras izpaušana apdraudētu aplūkotās dalībvalsts valsts drošību, attiecīgā persona vai tās padomdevējs var piekļūt šai informācijai tikai pēc tam, kad ir saņēmis šim nolūkam paredzētu atļauju, viņiem netiek paziņota šāda lēmuma pamatojuma būtība un tie katrā ziņā administratīvajā procesā vai tiesvedībā attiecībā uz uzturēšanos nedrīkst izmantot informāciju, kurai viņiem ir bijusi iespēja piekļūt.

³⁷ Pēc analogijas skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (82. punkts).

³⁸ Pēc analogijas skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (83. punkts).

³⁹ Pēc analogijas skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (83. punkts).

⁴⁰ OV 2008, L 348, 98. lpp.

⁴¹ Skat. it īpaši spriedumu, 2023. gada 27. aprīlis, M.D. (Aizliegums ieeļot Ungārijā) (C-528/21, EU:C:2023:341, 89. punkts un tajā minētā judikatūra).

97. Tātad katrā no šīm lietām iesniedzējtiesa jautā Tiesai par pienākumiem, kādi gadījumā, ja tiek pieņemts lēmums, ar kuru valsts drošības apsvērumu dēļ tiek atņemtas vai atteiktas uzturēšanās tiesības, uz kurām var attiekties LESD 20. pants, ir jāuzņemas uzturēšanās jomā kompetentajai iestādei un iestādēm, kurām ir uzticētas specializētas funkcijas saistībā ar valsts drošību, attiecībā uz konkrētās personas un/vai tās pārstāvja piekļuvi klasificētajai informācijai, uz kuras pamata šis lēmums ir pieņemts, kā arī šīs informācijas izmantošanu administratīvajā procesā vai tiesvedībā attiecībā uz uzturēšanos.

98. No Tiesas judikatūras izriet, ka, tā kā nav piemērojamu Savienības tiesību normu par veidu, kādā dalībvalstīm ir jānodrošina attiecīgās personas tiesību uz aizstāvību ievērošana, ja tās tiesības piekļūt lietas materiāliem ir ierobežotas saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu, šim nolūkam izveidoto procedūru konkrētie noteikumi ir katras dalībvalsts iekšējās tiesību sistēmas jautājums atbilstoši dalībvalstu procesuālās autonomijas principam, tomēr ar nosacījumu, ka tie nav mazāk labvēlīgi par noteikumiem, kuri reglamentē līdzīgas iekšējās situācijas (līdzvērtības princips), un ka tie nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi grūtu Savienības tiesību sistēmas piešķirto tiesību izmantošanu (efektivitātes princips)⁴².

99. Tāpat ir jāatgādina, ka dalībvalstīm, kad tās īsteno Savienības tiesības, ir jānodrošina, ka tiek ievērotas gan prasības, kas izriet no tiesībām uz labu pārvaldību, kas ir Hartas 41. pantā atspoguļots vispārējs Savienības tiesību princips⁴³, gan Hartas 47. panta pirmajā daļā nostiprinātās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, kas attiecīgi administratīvajā procesā un iespējamā tiesvedībā prasa ievērot attiecīgās personas tiesības uz aizstāvību⁴⁴.

100. Šajā ziņā, pirmkārt, attiecībā uz administratīvo procesu no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka tiesību uz aizstāvību ievērošana nozīmē, ka tāda lēmuma adresātam, kas būtiski skar tā intereses, dalībvalstu iestādēm, veicot pasākumus, kas ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, ir jānodrošina iespēja lietderīgi paust savu viedokli par elementiem, uz kuriem iestādes ir iecerējušas pamatot savu lēmumu⁴⁵.

101. Tāpat kā Tiesa ir norādījusi attiecībā uz starptautisko aizsardzību, šīs prasības mērķis ir it īpaši ļaut atbildīgajai iestādei, pilnībā pārzinot lietas apstākļus, individuāli izvērtēt visus nozīmīgos faktus un apstākļus, un tādēļ lēmuma adresātam ir jābūt iespējai labot kļūdu vai sniegt šādu informāciju par savu personisko situāciju, kas liecinātu par labu tam, lai lēmums tiktu pieņemts vai netiktu pieņemts vai tam būtu noteikts saturs⁴⁶.

102. Tā kā minētā prasība noteikti nozīmē, ka šim adresātam attiecīgā gadījumā ar padomdevēja starpniecību, tiek sniegta konkrēta iespēja iepazīties ar faktiem, ar kuriem iestāde ir iecerējusi pamatot savu lēmumu, tiesību uz aizstāvību ievērošanas sekas ir tiesības piekļūt visiem lietas materiāliem administratīvā procesa laikā⁴⁷.

103. Otrkārt, attiecībā uz tiesvedību no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Hartas 47. pantā garantētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā prasa, lai ieinteresētā persona varētu uzzināt attiecībā uz to pieņemtā lēmuma pamatojumu, vai nu pati iepazīstoties ar šo lēmumu, vai arī tādējādi, ka pēc šīs personas pieprasījuma tai tiek darīts zināms šī lēmuma pamatojums,

⁴² Pēc analogijas skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (43. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁴³ Skat. it īpaši spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (35. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁴⁴ Skat. it īpaši spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (44. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁴⁵ Skat. it īpaši spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (45. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁴⁶ Pēc analogijas skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (46. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁴⁷ Skat. it īpaši spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (47. punkts un tajā minētā judikatūra).

neskarot kompetentās tiesas tiesības pieprasīt attiecīgajai iestādei sniegt šo informāciju, lai persona pēc iespējas labākos apstākļos varētu aizstāvēt savas tiesības un, būdama pilnībā informēta, izlemt, vai ir lietderīgi vērsties kompetentajā tiesā, kā arī lai šī tiesa pilnībā varētu īstenot attiecīgā valsts [iestādes] lēmuma tiesiskuma pārbaudi⁴⁸. Tiesību uz aizstāvību ievērošana, kas ir it īpaši obligāta procedūrās, kuras attiecas uz starptautiskās aizsardzības jomā celtajām prasībām, nozīmē, ka prasītājs var piekļūt ne tikai attiecībā uz viņu pieņemtā lēmuma pamatojumam, bet arī visiem lietas materiāliem, uz kuriem ir balstījusies iestāde, lai varētu efektīvi paust savu nostāju par šiem elementiem⁴⁹.

104. Turklāt saskaņā ar sacīkstes principu, kas ir daļa no Hartas 47. pantā paredzētajām tiesībām uz aizstāvību, procesa dalībniekiem ir jābūt tiesībām iepazīties ar visiem lietas materiāliem vai tiesai iesniegtajiem apsvērumiem, lai varētu ietekmēt tiesas nolēmumu un apspriest izvirzītos apsvērumus, un tādēļ personai, uz kuru attiecas lēmums par starptautisko aizsardzību, ir jābūt iespējai iepazīties ar informāciju tās lietas materiālos, kas ir iesniegti tiesai, kurai ir jālemj par šī lēmuma pārsūdzību⁵⁰.

105. Tomēr ir svarīgi atcerēties, ka tiesības uz aizstāvību nav absolūtas prerogatīvas un ka tādēļ tiesības piekļūt lietas materiāliem, kas izriet no šīm tiesībām, var ierobežot, pamatojoties uz līdzsvaru starp, no vienas puses, attiecīgās personas tiesībām uz labu pārvaldību un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un, no otras puses, interesēm, kas attaisno lietas materiālu neizpaušanu šai personai, jo īpaši, ja šīs intereses ir saistītas ar valsts drošību⁵¹. Praksē gan administratīvā procesa, gan tiesvedības laikā var izrādīties, ka attiecīgajai personai nav izpaužama noteikta informācija, it īpaši, ņemot vērā ar valsts drošību saistītus apsvērumus⁵².

106. Tiesa ir precizējusi šīs līdzsvarošanas robežas.

107. Līdz ar to, ņemot vērā nepieciešamību ievērot Hartas 47. pantu, šī līdzsvarošana nevar izraisīt to, ka tiktu atņemta jebkāda attiecīgās personas tiesību uz aizstāvību efektivitāte un tiktu atņemta jēga pārsūdzības tiesībām, kādām ir jābūt personai, kurai var būt atvasinātās uzturēšanās tiesības saskaņā ar LESD 20. pantu, it īpaši nepaziņojot tai vai attiecīgā gadījumā tās padomdevējam vismaz tā pamatojuma būtību, ar kuru ir pamatots pret viņu pieņemtais lēmums⁵³.

108. Tomēr šī pati līdzsvarošana var novest pie tā, ka atsevišķus lietas materiālus attiecīgajai personai nepaziņo, ja šādu datu izpaušana var tieši un konkrēti kaitēt attiecīgās dalībvalsts valsts drošībai, tāda iemesla dēļ, ka šī izpaušana it īpaši var radīt apdraudējumu personu dzīvībai, veselībai vai brīvībai, vai atklāt izmeklēšanas metodes, ko konkrēti izmanto iestādes, kurām uzticētas specializētas funkcijas saistībā ar valsts drošību, un tādējādi nopietni apgrūtināt vai pat liegt šo iestāžu uzdevumu izpildi nākotnē⁵⁴.

109. No iepriekš minētā izriet, ka, lai gan Savienības tiesībās dalībvalstīm, it īpaši, ja to prasa valsts drošība, ir atļauts nepiešķirt attiecīgajai personai tiešu piekļuvi visiem tās lietas materiāliem, šī tiesību norma, izņemot, pārkāpjot efektivitātes principu, tiesības uz labu pārvaldību un tiesības

⁴⁸ Skat. it īpaši spriedumu, 2020. gada 24. novembris, *Minister van Buitenlandse Zaken* (C-225/19 un C-226/19, EU:C:2020:951, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁴⁹ Pēc analogijas skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (48. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁵⁰ Pēc analogijas skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (49. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁵¹ Skat. it īpaši spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (50. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁵² Šajā nozīmē skat. it īpaši spriedumu ZZ (54. punkts).

⁵³ Pēc analogijas skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (51. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁵⁴ Skat. it īpaši spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (52. punkts un tajā minētā judikatūra).

uz efektīvu tiesību aizsardzību, nevar tikt interpretēta tādējādi, ka ar šo tiesību normu kompetentajām iestādēm ir atļauts nostādīt šo personu situācijā, kurā ne šī persona, ne tās padomdevējs – attiecīgā gadījumā saistībā ar konkrētu procedūru valsts drošības uzturēšanai – nevarētu pienācīgi iepazīties ar lietas materiālu noteicošo elementu būtību⁵⁵.

110. Pamatojoties uz šiem principiem, Tiesa starptautiskās aizsardzības jomā ir nospriedusi, pirmkārt, ka tad, ja lietas materiālos iekļautās informācijas izpaušana ir ierobežota valsts drošības apsvērumu dēļ, attiecīgās personas tiesību uz aizstāvību ievērošanu pietiekami nenodrošina šīs personas iespēja noteiktos apstākļos saņemt atļauju piekļūt šai informācijai, kas papildināta ar pilnīgu aizliegumu izmantot šādi iegūto informāciju administratīvā procesa vai iespējamās tiesvedības vajadzībām⁵⁶.

111. Proti, no prasībām, kas izriet no tiesību uz aizstāvību ievērošanas principa un ko esmu atgādinājis iepriekš, ir secināms, ka tiesību piekļūt lietas materiālos iekļautajai informācijai mērķis ir ļaut attiecīgajai personai – attiecīgā gadījumā ar padomdevēja starpniecību – kompetentajās iestādēs vai tiesās paust savu viedokli par šo informāciju un par tās nozīmīgumu attiecībā uz pieņemamo vai pieņemto nolēmumu⁵⁷.

112. Līdz ar to procedūra, kas attiecīgajai personai vai tās padomdevējam sniedz iespēju piekļūt minētajai informācijai, aizliedzot izmantot šo informāciju administratīvā procesa vai iespējamās tiesvedības vajadzībām, nav pietiekama, lai nodrošinātu šīs personas tiesības uz aizstāvību, un tātad nevar tikt uzskatīta par tādu, ar kuru dalībvalsts var izpildīt no Hartas 41. un 47. panta izrietošos pienākumus⁵⁸.

113. Otrkārt, tā kā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un Ungārijas valdības apsvērumiem izriet, ka pamatlietā aplūkotais tiesiskais regulējums ir balstīts uz apsvērumu, ka attiecīgās personas tiesības uz aizstāvību ir pietiekami nodrošinātas ar kompetentās tiesas tiesībām piekļūt lietas materiāliem, ir svarīgi uzsvērt, ka šādas tiesības nevar aizstāt attiecīgās personas vai tās padomdevēja piekļuvi šajos lietas materiālos iekļautajai informācijai⁵⁹. Tādējādi tiesību uz aizstāvību ievērošana nozīmē nevis to, ka kompetentās tiesas rīcībā ir visi elementi, kuriem ir nozīme lēmuma pieņemšanā, bet gan to, ka konkrētā persona – attiecīgā gadījumā ar padomdevēja starpniecību – var aizstāvēt savas intereses, paužot viedokli par šiem elementiem⁶⁰. Kompetento tiesu piekļuve lietas materiālos iekļautajai informācijai un tādu procedūru ieviešana, kas nodrošina, ka tiek ievērotas attiecīgās personas tiesības uz aizstāvību, ir divas atšķirīgas un kumulatīvas prasības⁶¹.

114. No iepriekš minētajiem elementiem izriet, ka LESD 20. pants, to lasot no Hartas 41. un 47. panta skatpunkta, manuprāt, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas paredz, ka tad, ja lēmums par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu ir balstīts uz klasificētu informāciju, kuras izpaušana apdraudētu aplūkotās dalībvalsts valsts drošību, attiecīgā persona vai tās padomdevējs var piekļūt šai informācijai tikai pēc tam, kad ir

⁵⁵ Pēc analogijas skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (53. punkts).

⁵⁶ Skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (54. punkts).

⁵⁷ Skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (55. punkts).

⁵⁸ Pēc analogijas skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (56. punkts).

⁵⁹ Skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (57. punkts).

⁶⁰ Skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (58. punkts).

⁶¹ Skat. spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (59. punkts).

saņēmis šim nolūkam paredzētu atļauju, viņiem nedrīkst darīt zināmu pat šādu lēmumu pamatojuma būtību, un tie katrā ziņā administratīvajā procesā vai tiesvedībā attiecībā uz uzturēšanos nedrīkst izmantot informāciju, kurai viņiem ir bijusi iespēja piekļūt.

3. *Par konfidenciālā pamatojuma “būtības” jēdzienu*

115. Ar trešo jautājumu lietā C-528/22 un ar atbilstošo jautājumu lietā C-420/22 iesniedzējtiesa lūdz Tiesu precizēt, kāda nozīme ir piešķirama konfidenciālā pamatojuma, ar kuru ir pamatots lēmums par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu, “būtības” jēdzienam, ņemot vērā Hartas 41. un 47. pantu.

116. Uzskatu, ka šis jēdziens attiecas uz lietas materiālu pamatelementiem, kuri attiecīgajai personai ļauj uzzināt, kādi ir galvenie fakti un rīcība, ko tai pārmet, lai tā varētu paust savu viedokli administratīvajā procesā un pēc tam attiecīgā gadījumā tiesvedībā attiecībā uz uzturēšanos.

117. Tātad konfidenciāla pamatojuma “būtības” jēdziens ir jāinterpretē funkcionāli, lai nodrošinātu tiesību uz aizstāvību efektīvu īstenošanu, vienlaikus aizsargājot ar valsts drošību saistītās intereses.

118. Tādējādi šis jēdziens ir jādefinē, ņemot vērā pierādījumu nepieciešamo konfidencialitāti⁶². Faktiski dažos gadījumos šādu pierādījumu izpaušana var tieši un konkrēti kaitēt valsts drošībai, jo tā it īpaši var apdraudēt personu dzīvību, veselību vai brīvību vai atklāt valsts drošības iestāžu konkrēti izmantotās izmeklēšanas metodes un tādējādi nopietni apgrūtināt vai pat liegt šo iestāžu uzdevumu izpildi nākotnē⁶³.

4. *Par kompetentās tiesas pilnvarām pārbaudīt lēmuma par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu tiesiskumu*

119. Ar ceturto jautājumu lietā C-528/22 un ar atbilstošo jautājumu lietā C-420/22 iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesu nospriest, vai LESD 20. pants, to lasot no Hartas 47. panta skatpunkta, ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir prasīts, lai tiesai, kuras kompetencē ir pārbaudīt tāda lēmuma tiesiskumu, ar kuru, pamatojoties uz klasificētu informāciju, tiek atņemtas vai atteiktas uzturēšanās tiesības, būtu pilnvaras deklasificēt šādu informāciju un pašai to pilnībā vai daļēji paziņot attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam.

120. Šis jautājums attiecas uz tās tiesas pilnvarām, kurai ir jāpārbauda lēmuma par uzturēšanos tiesiskums. Tas attiecas uz to, kā tiesvedībā tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā saskaņot ar prasību saglabāt tādas informācijas konfidencialitāti, kuras izpaušana varētu apdraudēt ar valsts drošību saistītās intereses.

121. No iesniedzējtiesas nolēmuma un uzdotā jautājuma formulējuma šķietami var secināt, ka tā uzskata – no Savienības tiesībām izriet, ka tai ne tikai ir jābūt piekļuvei klasificētajai informācijai, bet arī iespējai vajadzības gadījumā lemt par šīs informācijas klasifikācijas prettiesiskuma konstatēšanu un pašai to pilnībā vai daļēji paziņot attiecīgajai personai.

⁶² Skat. spriedumu ZZ (68. punkts).

⁶³ Skat. spriedumu ZZ (66. punkts).

122. Tiesas sēdē Ungārijas un Francijas valdības, kā arī Komisija puda vienotu viedokli par atbildi, kas, pēc to domām, būtu jāsniedz uz šo jautājumu, proti, ka Savienības tiesībās nav prasīts, lai tiesai, kuras kompetencē ir pārbaudīt tāda lēmuma tiesiskumu, ar kuru, pamatojoties uz klasificētu informāciju, tiek atņemtas vai atteiktas uzturēšanās tiesības, būtu pilnvaras deklasificēt šādu informāciju un to paziņot attiecīgajai personai.

123. Piekrītu šim viedoklim, pamatojoties uz secinājumiem, kas, manuprāt, ir jāizdara no sprieduma ZZ.

124. Proti, Tiesa šajā spriedumā jau ir paudusi nostāju par pilnvarām, kādām ir jābūt uzturēšanās jomā kompetentajai tiesai saistībā ar Direktīvu 2004/38, lai nodrošinātu tiesību uz aizstāvību ievērošanu gadījumā, kad attiecībā uz personu ir pieņemts negatīvs lēmums, kas balstīts uz konfidenciālu informāciju.

125. Tādējādi no minētā sprieduma izriet, ka tad, ja tiek izvirzīti valsts drošības apsvērumi, lai ieinteresētajai personai atteiktos darīt zināmus iemeslus, ar kuriem ir pamatots lēmums atteikt ieceļošanu dalībvalsts teritorijā, šis dalībvalsts kompetentās tiesas rīcībā ir jābūt procesuālo tiesību metodēm un noteikumiem, kuri tai ir jāpiemēro, lai saskaņotu valsts drošības leģitīmos apsvērumus saistībā ar lēmuma pieņemšanā vērā ņemtās informācijas būtību un avotiem, no vienas puses, un nepieciešamību pietiekami nodrošināt tādu indivīda procesuālo tiesību kā tiesības tikt uzklusītam ievērošanu, kā arī sacīkstes principu, no otras puses⁶⁴.

126. Šajā nolūkā Tiesa ir nospriedusi, ka dalībvalstīm ir jāparedz, pirmkārt, to iemeslu esamības un pamatotības efektīva pārbaude tiesā, kurus valsts iestāde ir izvirzījusi gan attiecībā uz valsts drošību, gan pieņemtā lēmuma tiesiskumu, kā arī, otrkārt, šīs pārbaudes metodes un noteikumi⁶⁵.

127. Tā arī ir precizējusi, ka ir svarīgi, lai tiesa, kurai ir uzdots pārbaudīt šāda lēmuma tiesiskumu, varētu iepazīties ar visiem motīviem un ar saistītajiem pierādījumiem, attiecībā uz kuriem šis lēmums ir pieņemts⁶⁶, lai pārbaudītu it īpaši, vai valsts drošībai patiešām ir pretrunā tas, ka šie motīvi un pierādījumi tiek paziņoti ieinteresētajai personai⁶⁷.

128. Tiesa ir sniegusi precizējumus par to, kādas sekas izriet no šajā ziņā veiktās valsts tiesas pārbaudes.

129. Piemēram, ja šī tiesa secina, ka valsts drošībai nav pretrunā tas, ka attiecīgā informācija tiek paziņota attiecīgajai personai, tai ir jāsniedz kompetentajai valsts iestādei iespēja šo informāciju paziņot šai personai. Ja šī iestāde neļauj sniegt šādu informāciju, valsts tiesa pārbauda lēmuma par uzturēšanos tiesiskumu, pamatojoties vienīgi uz paziņotajiem motīviem un pierādījumiem⁶⁸.

130. Pēc analogijas no iepriekš minētā izriet, ka LESD 20. pantā, to lasot no Hartas 47. panta skatpunkta, nav prasīts, lai tiesai, kuras kompetencē ir pārbaudīt tāda lēmuma tiesiskumu, ar ko, pamatojoties uz klasificētu informāciju, tiek atņemtas vai atteiktas uzturēšanās tiesības, būtu pilnvaras deklasificēt šādu informāciju un pašai to paziņot attiecīgajai personai. Proti, kompetentajai valsts iestādei vajadzības gadījumā ir jāizlemj, vai šī informācija ir jāsniedz attiecīgajai personai, lai to izvērtētu atbilstoši sacīkstes principam. Ja šī iestāde vēlas saglabāt

⁶⁴ Skat. spriedumu ZZ (57. punkts).

⁶⁵ Skat. spriedumu ZZ (58. punkts).

⁶⁶ Skat. spriedumu ZZ (59. punkts).

⁶⁷ Skat. spriedumu ZZ (60.-62. punkts).

⁶⁸ Skat. spriedumu ZZ (63. punkts).

minētās informācijas konfidencialitāti, to nepaziņojot, šai tiesai no tā ir jāizdara secinājumi saistībā ar lēmuma par uzturēšanās tiesību atsaukšanu vai atteikumu tiesiskuma pārbaudi, un šī pārbaude jāveic, pamatojoties vienīgi uz paziņotajiem motīviem un pierādījumiem. Kā tiesas sēdē pamatoti norādīja Francijas valdība, šādā gadījumā tiek ierobežots uz sacīkstes principu balstīto debašu apjoms un tātad arī argumentu vai dokumentu apjoms, uz kuriem minētā tiesa var balstīt savu lēmumu. Šāda nostāja, manuprāt, atbilst tam, kas ir paredzēts LESD 346. panta 1. punkta a) apakšpunktā, proti, ka “dalībvalstīm nav jāsniedz informācija, kuras izpaušanu tās atzīst par būtisku savas drošības interešu apdraudējumu”.

131. Tomēr, kā esmu norādījis iepriekš, līdzsvarošana starp, no vienas puses, attiecīgās personas tiesībām uz labu pārvaldību, kā arī tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un, no otras puses, lēmuma par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu pieņemšanas pamatā esošās konfidenciālas informācijas neizpaušanu, ņemot vērā nepieciešamību ievērot Hartas 47. pantu, nevar izraisīt to, ka šai personai tiek atņemta minimālā garantija, ka šai personai vai tās padomdevējam tiek paziņota vismaz tā pamatojuma būtība, uz kuru ir balstīts attiecībā uz viņu pieņemtais lēmums⁶⁹. Tā tas ir gadījumā, kad kompetentā valsts iestāde var pamatoti atteikt konfidenciālas informācijas paziņošanu valsts drošības apsvērumu dēļ⁷⁰. Kompetentajai tiesai lēmuma par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu tiesiskuma pārbaude tad ir jāveic, tikai pamatojoties uz attiecīgajai personai paziņotā pamatojuma būtību. Šai tiesai attiecīgā gadījumā ir atbilstoši valsts tiesībām jāizdara secinājumi par šī informācijas paziņošanas pienākuma iespējamās neievērošanas sekām⁷¹, un tāpēc tā varētu šādu lēmumu atcelt.

V. Secinājumi

132. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, iesaku Tiesai uz *Szegedi Törvénytörés* (Segedas tiesa, Ungārija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem lietās C-420/22 un C-528/22 atbildēt šādi:

1) LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka

- tas nepieļauj, ka dalībvalsts iestāde valsts drošības apsvērumu dēļ atsauc vai atsakās izsniegt uzturēšanās atļauju trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir tādu Savienības pilsoņu ģimenes loceklis, kuri ir šīs dalībvalsts pilsoņi un kuri nekad nav izmantojuši savu pārvietošanās brīvību, ja tā iepriekš, pamatojoties uz informāciju, ko attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam un Savienības pilsonim ir jāspēj tai brīvi sniegt, un vajadzības gadījumā veicot nepieciešamo izpēti, nav pārbaudījusi, vai starp šīm personām pastāv atkarības attiecības, kas faktiski liktu šim Savienības pilsonim atstāt Savienības teritoriju kopumā, lai pavadītu šo savu ģimenes locekli;
- tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru lēmums par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu ir jāpieņem, pamatojoties uz saistošu un nemotivētu atzinumu, ko sniegusi iestāde, kurai ir uzticētas specializētas funkcijas valsts drošības jomā, par to, ka attiecīgā persona rada draudus šai drošībai, rūpīgi nepārbaudot individuālo apstākļu kopumu un šī lēmuma par atņemšanu vai atteikumu samērīgumu.

⁶⁹ Skat. it īpaši spriedumu *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* u.c. (51. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁷⁰ Skat. spriedumu ZZ (64.-67. punkts).

⁷¹ Skat. spriedumu ZZ (68. punkts).

- 2) LESD 20. pants, to lasot no Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. un 47. panta skatpunkta, ir jāinterpretē tādējādi, ka

tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas paredz, ka tad, ja lēmums par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu ir balstīts uz informāciju, kuras izpaušana apdraudētu aplūkotās dalībvalsts valsts drošību, attiecīgā persona vai tās padomdevējs var piekļūt šai informācijai tikai pēc tam, kad ir saņēmis šim nolūkam paredzētu atļauju, viņiem nedrīkst darīt zināmu pat šādu lēmumu pamatojuma būtību un tie nekādā gadījumā administratīvā procesa vai tiesvedības vai tiesas procesa vajadzībām nedrīkst izmantot informāciju, kurai viņiem ir bijusi iespēja piekļūt.

- 3) Lēmuma par uzturēšanās tiesību atņemšanu vai atteikumu pamatā esošā konfidencialā pamatojuma “būtības” jēdziens attiecas uz lietas materiālu pamatelementiem, kuri attiecīgajai personai ļauj uzzināt, kādi ir galvenie fakti un rīcība, ko tai pārmet, lai tā varētu paust savu viedokli administratīvajā procesā un pēc tam attiecīgā gadījumā tiesvedībā attiecībā uz uzturēšanos, ņemot vērā pierādījumu nepieciešamo konfidencialitāti.

- 4) LESD 20. pants, to lasot no Hartas 47. panta skatpunkta, ir jāinterpretē tādējādi, ka

tajā nav prasīts, lai tiesai, kuras kompetencē ir pārbaudīt tāda lēmuma tiesiskumu, ar ko, pamatojoties uz klasificētu informāciju, tiek atņemtas vai atteiktas uzturēšanās tiesības, būtu pilnvaras deklasificēt šādu informāciju un pašai to pilnībā vai daļēji paziņot attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam.